

HOLISTISK FORBUND

EN LIVSSYNSORGANISASJON

Post adr. Holistisk Forbund, PB 8925, Youngstorget, 0028 OSLO,

Org.nr.: 985 662 509

Hjemmeside: www.holisme.no

Til

Barne- og likestillingsdepartementet
Samlivs- og likestillingsavdelingen,
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

321.01

02.12.08

2008/03360-026

Oslo, 10.11.08

Høringsuttalelse fra Holistisk Forbund, til forskrift om Medmorskap.

Vi takker for muligheten til å gi høringsuttalelse. Holistisk forbund er opptatt av at menneskerettighetene forankres i forskrifter og lover lokalt i Norge og gleder oss derfor over muligheten av at barn kan få flere som har ansvar generelt og forsørgeransvar spesielt, gjennom medmorskap.

Holistisk Forbund ser positivt på at den nye ekteskapsloven er på plass og skal tre i kraft ved årsskiftet. Vi synes også at myndighetene har jobbet godt for å sikre at de fleste praktiske ting er på plass, slik at loven får reell virkning 1. januar.

Hva angår barneloven og medmorskap vil vi likevel peke på noen momenter som fortsatt gjør at barn av heterofile foreldre og homofile og lesbiske foreldre fortsatt forskjellsbehandles i lovverket. Vårt utgangspunkt for loven er at heterofile, lesbiske og homofile må behandles likt. Spesielt viktig er det at barn av heterofile og barn av homofile blir behandlet likt. Barna må ikke forskjellsbehandles på grunn av dogmatiske regler som vi tidligere styrte etter.

Ved assistert befruktning i utlandet er det lagt inn en forskjellsbehandling i loven av barn av lesbiske og barn av heterofile. Barn av lesbiske må komme til verden "innafor godkjent helsestell" og identiteten til sædgiver må være kjent. Derimot vil barn av heterofile få to foreldre, uavhengig av hvorvidt det anvendte helsestell er godkjent og uavhengig av om sædgivers identitet er kjent. Dette betyr at det stilles større krav til lesbiske som benytter seg av assistert befruktning i utlandet enn hva det gjøres til heterofile for at barna deres skal sikres to foreldre fra fødselen. En slik forskjellsbehandling er meget uheldig og vi ser ingen saklig grunn for den. Hvis man ønsker at barn som er kommet til verden ved assistert befruktning skal sikres rett til å komme til verden ved godkjent helsestell må en slik rett være generell og ikke avhengig av foreldrenes seksuelle orientering. Det samme gjelder hvis man ønsker å sikre at barn som er kommet til verden ved hjelp av donorsæd skal ha mulighet for å vite hvem som er det biologiske opphav. En slik rett må også være generell og ikke avhengig av om foreldrene har det samme eller forskjellig kjønn.

Vi ser ingen grunn til slik forskjellsbehandling og ser ikke hvordan dette kan hjemles i menneskerettighetserklæringen.

Det betyr at fastsettelse av medmorskap, så langt det i det hele tatt er mulig, bør skje på samme måte som fastsettelse av farskap i de sakene hvor et heterofilt par har fått assistert befruktning med donorsæd.

Vi synes det er riktig av departementet å ha fokus på gjøre prosessen for å fastslå medmorskap enklest mulig. Vi mener imidlertid at departementet legger opp til en mer omfattende prosess en det som er nødvendig.

Departementet foreslår at kvinnen som søker medmorskap må samtykke til assistert befruktning i tråd med praksis ved assistert befruktning av heterofile i dag. Vi mener at etter et slikt samtykke bør medmorskap etter fødselen kunne fastsettes automatisk, uten ytterligere søknad fra foreldrene. Medmorskap fastsettes av hensyn til barnets rett til to juridiske foreldre fra fødselen.

Departementet legger i høringsnotatet opp til at det må søkes om medmorskap før dette kan fastslås. Dette mener vi er unødvendig i og med at kravene for å bli medmor må være oppfylt for i det hele tatt å få assistert befruktning. Av denne grunnen er vi også enig med departementet i at fastsettelse av medmorskap bør kunne skje før barnet er født.

Ved assistert befruktning i utlandet bør det være mulig i løpet av graviditeten å få registrert at man kan dokumentere bruk av godkjent helsestell, sædgiver med kjent identitet og at medmor har gitt samtykke før fødselen, slik at medmorskap også i disse tilfelle kan fastsettes automatisk så snart barnet er født eller før. Foreldrene bør kunne få informasjon om at en slik registrering er nødvendig for å sikre barnet i forbindelse med svangerskapskontroller hos lege eller på helsestasjon.

Det foreslås at samtykke skal skrives på fastsatt blankett. Vi mener dette kan gjøre det unødvendig vanskelig å sikre et slikt samtykke, der assistert befruktning finner sted i utlandet. Av hensyn til barnets rett til to juridiske foreldre må det også sikres at par som drar til utlandet for å få assistert befruktning uten å være kjent med kravet om samtykke, har mulighet for å avgi en erklæring om slikt samtykke i etterkant.

Departementet foreslår at folkeregistermyndighetens databaseopplysninger legges til grunn, når medmor skal fastslås etter § 3 i barneloven, fremfor at paret selv må fremskaffe vigselsattest. Vi mener dette er nødvendig for å sikre at medmorskap fastsettes mest mulig automatisk.

Departementet foreslår også at det ved fastsettelse av medmorskap etter § 4 i barneloven er tilstrekkelig at paret var samboere når den assisterte befruktningen ble gjennomført med henvisning til samtykke til assistert befruktning fra kvinnens samboer. Vi er enige med departementets vurdering av at hensynet til barnets rett til å få to foreldre fra fødselen tilsier en slik løsning. Det legges opp til å legge databaseregistrerte opplysninger om felles bosted til grunn, samtidig som det åpnes

for at samboerskap kan dokumenteres på andre måter. En slik fleksibilitet er positiv og ønskelig.

Departementet foreslår at "godkjent helsestell" defineres som helsestell oppført på liste. Vi mener det er uheldig at en slik liste over godkjent helsestell bare kommer til anvendelse når foreldrene er av samme kjønn. Det er en usaklig forskjellsbehandling. Forslag til gjennomføring av lovens ordlyd om godkjent helsestell i høringsnotatet både i Europa og utenfor Europa blir som konsekvens herav en usaklig forskjellsbehandling. Men slik lovens ordlyd er mener vi at departementet må legge opp til en praksis, hvor godkjenning av helsestell i forhold til kravene i barneloven og medmorskapsforskriften gjøres mest mulig lempelig.

Det bør ikke legges opp til at medmorskap avvises fordi det ikke er brukt korrekt fastsatt blankett til samtykke, slik departementet legger opp til i høringsnotatet. Vi ser ikke noen grunn til en slik restriktiv praksis

Det bør også være mulig å få fastsatt medmorskap hvis helsestell brukt i utlandet blir godkjent i etterkant av at assistert befruktning har funnet sted.

Hvis departementet likevel går for en løsning med en søknadsprosess, så må det sikres at fastsatt blankett for prosessen er tilgjengelig på alle fødestuer i Norge, slik at søknaden kan skrives under og sendes inn straks barnet er født.

I forbindelse med endringene av retningslinjene for stedbarnsadsopsjon valgte man at medmor ikke skulle binden til å ta ut "fedrekvoten" fordi man ikke kunne være sikker på om man rakk å få igjennom stedbarnsadsopsjonen. Dette ville gjøre en slik binding uhensiktsmessig og urettferdig. Vi mener at man ved medmorskap fastslått ved § 3 og § 4 etter barneloven bør likestille medmor med far i forhold til å ta ut foreldrepermisjon og "fedrekvote".

Metodisk forankring: Høringsuttelselsen er utarbeidet av fagutvalget i holistisk forbund og baserer seg på behovsbaserte innspill fra målgruppen som er organisert i LLH, og vi har i denne høringen som i andre nær kontakt med målgruppens behov. Høringsuttalelsen er behandlet og vedtatt slik i hovedstyremøte hos Holistisk Forbund 8.11.08

Med hilsen Holistisk Forbund

Bjørn Jansen /s/
leder i Holistisk forbund

Marianne Westby
leder av fagutvalget i Holistisk forbund.

**PB 8925, Youngstorget, 0028 OSLO, Tlf.:22173100, faks 23163301,
e-post: sekretær@holisme.no, Kontonr.:12540525291
Org.nr.: 985 662 509 www.holisme.no**